

ERHVERVSVASKERIERNES BRANCHESTANDARD

Kontrolleret af Norske Vaskeriers Kvalitetstilsyn

***Brancheforeningen for
Vask og Tekstiludlejning***

December 2024

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
Samarbejdsprocedure	5
Orden	6
Renholdelse	6
Vedligeholdelse	7
Hygiejne	7
Indsortering/aflæsningsområde	7
Vaskeafdeling	9
Efterbehandling	10
Transport og levering	11
Sekundære rum og installationer	11
Arbejds miljø	12
Belysning	12
Støj	12
Temperatur	12
Trækgener på arbejdspladsen	13
Støv	13
Lugtgener	13
Modvirkning af EGA og EBA	13
Vaskeprocessens kvalitetssikring	14
Vaskevandskvalitet	14
Vaskeprocessen	14
Parametre, der kontrolleres min. én gang i kvartalet	14
Parametre, der kontrolleres min. en gang om måneden	14
Parametre, der kontrolleres dagligt	15
Kvalitetskontrol af færdigvarer	15
Hygiejnisk kontrol	15
Bæredygtighed	16
Skriftlig politik	16
Elforbrug	16
Olie-/gasforbrug	16
Vandforbrug	17
Kemiforbrug	17
Introduktion og oplæring	17

Tilvalg: NIR og Bacillus Cereus	18
Indsortering/aflæsningsområde: håndtering af urene tekstiler	18
Vaskeafdeling: genbehandling af tekstiler	18
Efterbehandling: håndtering af rene tekstiler	18
Transport og levering: distribution af rene tekstiler	19
Desinfektion på vaskeprogrammer	19
Dokumentation af renhed.....	19

Indledning

Danske vaskerier bidrager dagligt gennem leverancer af beklædning og tekstiler til opretholdelse af et højt hygiejneniveau på sygehuse, hoteller, restauranter, virksomheder m.m. Branchen arbejder målbevidst mod løbende at forbedre kvalitet og hygiejne således at samfundets krav og ønsker bliver tilfredsstillet.

Erhvervsvaskeriernes Branchestandard er en certificeringsordning, der løbende overvåger og fremmer udviklingen på de enkelte vaskerier. Denne branchestandard angiver metoder og regler for certificering af vaskerierne.

Erhvervsvaskeriernes branchestandard er en minimumsstandard, der gælder for alle foreningens vaskerier.

Branchestandarden fokuserer på følgende forhold i vaskerierne:

- **Hygiejne**
- **Kvalitet**
- **Bæredygtighed**
- **Arbejds miljø**

Der er sat følgende grænser for point med hensyn til vaskeriets godkendelse på de enkelte kontrolområder:

Fra 0-55% ikke godkendt

Fra 56-70% neutralt

Fra 71-85% godt

Fra 86-100% fint

Vaskeriet modtager efter kontrolbesøg en rapport, der specificerer pointgivningen på de enkelte områder, samt en konklusion, hvor der angives, hvor vaskeriet kan arbejde med fremme af kvalitet, hygiejne m.m. Af rapporten fremgår det, hvor mange point, vaskeriet maksimalt kan få. Pointene gradueres efter graden af efterlevelse.

Dette dokument er en uddybende beskrivelse af pointgivningen i rapporten, som vaskeriet modtager efter endt kontrolbesøg. Numrene i dette dokument henviser derfor til de forskellige afsnit i rapporten.

Består vaskeriet ved kontrolbesøget fremsendes et certifikat, der angiver, at vaskeriet lever op til kravene i disse bestemmelser. Certifikater er gældende fra datoen for kontrolbesøget og 15 måneder frem.

Hvis et vaskeri efter kontrolbesøg ikke bliver godkendt på et eller flere vurderingsområder, skal vaskeriet inden for en periode af 3 måneder gennemføre de nødvendige forbedringer og efterfølgende rekvirere et nyt kontrolbesøg til at godkende forbedringerne eller på anden måde dokumentere forbedringerne, inden endelig godkendelse af vaskeriet for det efterfølgende år kan finde sted.

OBS: Punkter mærket med * omhandler forhold der er vanskelige at vurdere for konsulenten under kontrolbesøget. Derfor skal der foreligge veldokumenterede og velkendte procedurer på det enkelte vaskeri vedrørende indholdet af disse punkter.

Vaskerier der udelukkende vasker måtter er undtaget kravene til hygiejne og kravene til kvalitetskontrol af færdigvarer. For at kunne sammenligne vaskerierne

på tværs får de rene måttevaskerier fuld point til disse krav, selvom vaskerierne ikke måles på kravene.

Samarbejdsprocedure

Til vedligeholdelse af disse bestemmelser er der mellem Brancheforeningen for Vask og Tekstiludlejning og Norske Vaskeriers Kvalitetstilsyn aftalt følgende procedure.

Der udarbejdes en årsrapport, der viser anonymt, hvordan vaskerier tilsluttet ordningen har performet på udvalgte målepunkter. Rapporten sendes til kontrollerede vaskerier og BVT's bestyrelse.

Orden

Orden, renholdelse og vedligeholdelse vurderes for hver enkelt område i vaskeriets produktion samt sekundære rum. Når konsulentens pointsætter de enkelte punkter, sker det efter følgende overordnede retningslinjer.

Dette afsnit henviser til følgende punkter i rapporten: 2.2, 3.2, 4.2, 6.2.1, 6.3.1, 6.4.1.

Fint opnås, når der *ingen* form for uorden bemærkes. Der ligger intet affald på gulvet, der er pænt og ryddeligt rundt omkring bl.a. i vindueskarme, på maskiner og på arbejdspladser. Transportvogne er pænt opstillet i afgrænsede områder, fortrinsvis afmærket ved opmærkningsstriber på gulv, og transportveje er frie.

Godt opnås, når der ikke er fuldstændigt ordentligt. Enkelte steder ligger lidt papir eller tom emballage på gulvet. Rundt omkring bl.a. i vindueskarme, på maskiner eller på arbejdspladser ses enkelte irrelevante ting, som burde fjernes. Transportvogne er ikke helt systematisk opstillet i de afgrænsede områder, men transportveje er frie.

Neutralt opnås, når der er nogen uorden, som dog ikke forstyrrer produktionen eller anvendelsen af lokalet. Der ligger noget emballage og andet affald på gulvet. Rundt omkring bl.a. i vindueskarme, på maskiner eller på arbejdspladser findes en del irrelevante ting, som dog ser ud til at blive fjernet med passende mellemrum. Transportvogne er noget usystematisk opstillet, og der må ind imellem flyttes rundt på dem for at få de rette videre frem i produktionen.

Ikke godkendt opnås, når der hersker synlig uorden. Der ligger meget affald rundt omkring, som tydeligvis ikke har været fjernet gennem længere tid. Rundt omkring i produktionslokalerne ligger en hel del emballage eller maskindele, og i vindueskarme, på maskiner eller på arbejdspladser mange irrelevante ting som skulle være fjernet for længe siden. Transportvogne står temmelig planløst rundt omkring, og de må ofte flyttes rundt for at få de rette vogne videre frem i produktionen.

Renholdelse

Dette afsnit henviser til følgende punkter i rapporten: 2.3, 3.3, 4.3, 6.2.2, 6.3.2, 6.4.2

Fint opnås, når *grundig* rengøring af gulvene sker regelmæssigt efter en *veldokumenteret* plan. Gulvene er rene og frie for oliedryp og materialespild, og der ligger ingen gamle fnug under maskiner eller reoler. Maskiner, tekniske installationer, vægge, vandrette flader og transportmateriel rengøres med systematiske mellemrum og fremstår fri for unødige smøremidler, materialespild, snavs, støv- og fnugansamlinger.

Godt opnås, når rengøring af gulvene sker regelmæssigt efter en *dokumenteret* plan. Gulvene er generelt rene, men i hjørner, under maskiner eller reoler ligger enkelte steder gamle fnug, og der ses enkelte steder oliedryp eller materialespild. På maskiner, tekniske installationer, vægge, vandrette flader og transportmateriel ses enkelte steder unødigt smøremiddel- eller materialespild, samt enkelte støv- eller fnugansamlinger. Der er ingen risiko for nedfald af støv eller fnug på det rene tøj.

Neutralt opnås, når gulvene virker utilstrækkeligt rengjorte - dog ligger der ikke så meget støv, at det hvirvles rundt i lokalet under produktionen. På gulvene findes noget unødigt smøremiddel- eller materialespild og flere steder gamle fnug i hjørner, under maskiner eller reoler uden, at det dog virker specielt skæmmende på helheden. På maskiner, tekniske installationer, vandrette flader og transportmateriel ses flere steder unødigt smøremiddel- eller materialespild, snavs, og gamle støv- eller fnugansamlinger uden, at det dog findes på steder, hvor det let kan falde ned på det rene tøj.

Ikke godkendt opnås, når vaskeriet trænger til en reel hovedrengøring. Gulve rengøres kun nødtørftigt rundt omkring, og støv fra gulvet hvirvles rundt i lokalet under produktion og transport. Der er smøremiddel- eller materialespild adskillige steder rundt omkring og mange gamle fnugansamlinger i hjørner under maskiner og reoler. På maskiner, tekniske installationer, vandrette flader og transportmateriel ses mange steder smøremiddel- eller materialespild og store gamle støv- og fnugansamlinger, også på steder hvor det jævnligt falder ned på det rene tøj.

Vedligeholdelse

Dette afsnit henviser til følgende punkter i rapporten: 2.4, 3.4, 4.4, 6.2.3, 6.3.3, 6.4.3

Fint opnås, når der *ingen* steder trænger til vedligeholdelse.

Godt opnås, når der *enkelte* steder trænger til lidt vedligeholdelse. Gulve, vægge eller vinduer trænger få steder til lidt maling, enkelte maskiner eller andet udstyr har beskadigede hjørner eller små rustne områder. Der findes ganske få lækager af vand, damp eller trykluft.

Neutralt opnås, når gulve, vægge eller vinduer trænger til let istandsættelse flere steder, eller der er store jordslåede områder på en enkelt væg. Flere maskiner eller andet udstyr er rustne på mindre områder, der trænger til maling. Der findes flere mindre eller enkelte større lækager af vand, damp eller trykluft.

Ikke godkendt opnås, når lokaler, maskiner eller materiel alvorligt trænger til vedligeholdelse. Gulve, vægge og vinduer har huller eller store områder med afskalninger eller er jordslået. Mange maskiner og andet udstyr trænger til maling over alt eller har store rustne områder. Der findes flere større lækager af vand, damp eller trykluft

Hygiejne

Indsortering/aflæsningsområde

- 2.1.1 Urent tøj skal opbevares forsvarligt i vogne på en sådan måde, at det ikke indebærer arbejdsrisici eller at det medfører risiko for kontaminering videre ind i produktionen.
- 2.1.2 Vasken af flergangsemballage (sække) skal foregå således at desinfektion sikres.
- 2.1.3* Der skal bæres vaskeriets eget arbejdstøj. Der skal skiftes hver dag, samt hvis det sker en gennemvædning fra det snavsede tøj. Arbejdstøj skal vaskes på vaskeriet. Det er ikke tilladt at bære privat tøj, der kan komme i kontakt med snavset eller rent tøj. Hvis vaskeriet mener, at brugen af privat tøj ikke udgør en fare, kan der foretages en risikovurdering for at dokumentere dette. En risikovurdering skal forevises ved kontrol.
- 2.1.4* Ved håndtering af tøj for sundhedssektoren og fødevarer virksomheder skal arbejdstøjet skiftes, når man forlader sorteringsområdet. Ved kortere ophold på den rene side, samt fællesarealer, er det muligt at bruge en lukket kittel over arbejdstøjet til snavset side. I stedet for at skifte arbejdstøj, kan vaskeriet vælge at lade medarbejderne have en lukket kittel på over rent arbejdstøj. Kitlen tages af, inden man går ind på den rene side eller fællesarealer.
- 2.1.5* Der skal foretages håndhygiejne i forhold til tøjets karakter.
- 2.1.6* Fuldt point kan kun gives, hvis håndvask er let tilgængelig, og det tydeligt fremgår, at den regelmæssigt anvendes og renholdes. Der skal kunne foretages hygiejnisk håndvask og aftørring.

2.1.7* Snavset tøj skal håndteres i henhold til princippet først-ind først-ud.

2.1.8* Der skal findes en dokumenteret og velkendt procedure, der redegør for personalets anvendelse af handsker og håndhygiejne i forbindelse med håndteringen af besmudset og potentielt smittefarligt urent tøj, før point kan gives. Personalet herunder også chauffører, teknikere m.m. skal følge disse procedurer.

2.1.9* Der findes forskellige måder, hvorpå adskillelsen af snavset og rent tøj kan foregå på vaskerierne. Disse kan groft inddeles som følger:

1. Fuldstændig lokalemæssig adskillelse af snavset og rent tøj f.eks. med skillevæg og med vaskemaskiner, hvor fyldning og tømning sker gennem hver sin åbning.

2. Uden lokalemæssig adskillelse af snavset og rent tøj eller kun adskilt med delvis skillevæg og med vaskemaskiner, hvor fyldning og tømning sker gennem hver sin åbning.

3. Uden lokalemæssig adskillelse af snavset og rent tøj eller kun adskilt med delvis skillevæg og med vaskemaskiner, hvor fyldning og tømning sker igennem samme åbning og med brug af en blandet zone, hvor snavset og rent vasketøj kan forekomme samtidigt.

Når man går ud fra, at en god hygiejnisk og produktionsmæssig adskillelse af snavset og rent tøj kan opnås på alle 3 adskillelsesmåder, er det nødvendigt at fastlægge et antal krav pr. adskillelsesmåde, således at god kontrol er mulig og vigtige aspekter kontrolleres.

1. *Krav ved fuldstændig adskillelse med f.eks. en skillevæg og vaskemaskiner med fyldning og tømning gennem hver sin åbning.*

Adskillelsen mellem snavset og rent tøj er fuldstændig med hel væg, hvori der eventuelt er døre, som normalt holdes lukkede. Hvis dørene er åbne i længere tid, går luftstrømmen i produktionslokalet fra rent til snavset område - 16 point.

Ingen transport af ubeskyttet rent tøj gennem urent område
- 4 point.

Forskelligt personale til tømning og fyldning af vaskemaskiner
- 4 point.

2. *Krav når der ikke er fuld skillevæg, men næsten alle vaskemaskinerne er med fyldning og tømning gennem hver sin åbning.*

Adskillelsen mellem snavset og rent tøj er tilstrækkelig. Det vil sige, at der ikke normalt er mulighed for fysisk kontakt, samt at der ikke findes blandet zone - 12 point.

Snavset og rent område (zonerne) er tydeligt afmærket fortrinsvis med gulvafstriking - 4 point.

Ingen transport af ubeskyttet rent tøj gennem urent område. - 4 point.

Ved håndtering af snavsetøj skal der anvendes kittel. Arbejdsbeklædning skal skiftes dagligt. - 4 point.

3. *Krav, når der ikke er fuld skillevæg, og overvejende vaskemaskiner med fyldning og tømning gennem samme åbning, og med brug af blandet zone dvs. et område, hvor rent og urent tøj kan forekomme samtidigt.*

Adskillelsen mellem snavset og rent tøj er tilstrækkelig, såfremt fysisk kontakt mellem rent og urent tøj forhindres ved:

At blandet zone aldrig bruges til stødpudelager af rent eller urent tøj - 6 point.

At der altid er god afstand mellem rent og urent tøj i blandet zone, så der er mulighed for uhindret transport, og direkte kontakt dermed undgås - 6 point.

Den blandede zone er tydeligt afmærket fortrinsvis med gulvafstrikning, der viser grænsen for opmarch af urent tøj - 4 point.

Ved håndtering af snavsetøj skal der anvendes kittel. Arbejdsbeklædning skal skiftes dagligt. - 4 point.

Ingen transport af ubeskyttet rent tøj gennem urent område - 4 point.

2.1.10 Luftstrøm, rent/snavset

For at fremme arbejdsmiljøet og forebygge bakteriespredning gennem luften skal luftstrømmen i vaskeriet gå fra ren mod snavset afdeling, eller disse skal være fysisk adskilte. Point kan kun gives, hvis åbentstående porte til det fri ikke kan bevirke ophvirvling og spredning af støv og bakterier fra urent tøjsafdelingen til rent tøjsafdelingerne.

2.1.11 Hygiejniske forskrifter, der understreger vaskeriets ønsker om at beskytte personale og tøj skal forefindes på et for personalet synligt og velkendt sted i lokalet.

Vaskeafdeling

3.1.1 Adskillelse af rent og urent tøj. Da dette punkt er beskrevet nøje under indsorteringen, skal her kun nævnes nogle ting, der alene hører til i vaskeafdelingen, eller som grænser over imod rent tøjsafdelingerne.

1. Udtømning af vand fra vaskemaskiner skal være afskærmet, således at små vanddråber hindres i at sprede sig til rent tøj. Ved hands-off maskiner må påfyldningsrørene ikke kunne dryppe på rent tøj. Der må ikke være "permanente" vandansamlinger på gulvet - 5 point.

2. Mellemlager af rent vådt tøj, der afventer tumbling, skal være afmærket, så friarealet for transport af urent tøj til vaskemaskiner tilgodeses. Vasket tøj, der tabes på gulv, skal vaskes om - 5 point.

3. Rent, færdigtumblet tøj må ikke oplagres i blandet zone - 5 point.

3.1.2* Internt transportmateriel, der har været brugt til transport af urent tøj, rengøres hygiejnisk forsvarligt, inden det anvendes til transport af rent tøj, eller transportmateriel anvendes kun til transport af henholdsvis rent og urent tøj. Velkendt procedure skal forefindes.

3.1.3* Ved tøjets udgang fra vaskerør og på den sidste del af sneglen må der ikke findes synlige belægninger. På vandpressens stempel, membran og i opsamlingskaret må der ikke findes slimede belægninger. På centrifugerende vaskemaskiner må der ikke findes slimede belægninger langs lågekanter. Transportbånd fra vaskemaskiner til tørretumblere skal være frie for synligt snavs herunder også tekstiltrævler. Der skal foreligge en rengøringsplan og procedurebeskrivelse.

3.1.4* Der skal opnås desinfektion for vaskeprocesser med termisk desinfektion og for vaskeprocesser med kemotermisk desinfektion således, at kravet til kvalitetskontrol af færdigvarer overholdes.

Derudover anbefales:

- Daglig kontrol af vasketemperaturen
- Dokumenteret termologning af udvalgte programmer hver måned til kontrol af, om desinfektionstid og temperatur er opfyldt. Dokumenteret indregulering, såfremt det ikke er opfyldt.
- Ugentlig rengøring af vandpresse/centrifuge samt genbrugstanke på vaskerør gennemføres i henhold til procedure (se pkt. 3.1.3.).

3.1.5* Der skal findes en dokumenteret og velkendt procedure, der redegør for personalets anvendelse af handsker og håndhygiejne i forbindelse med håndteringen af besmudset og potentielt smittefarligt urent tøj, før point kan gives. Personalet herunder også chauffører, teknikere m.m. skal følge disse procedurer.

3.1.6 Der skal foretages hånddesinfektion i henhold til NIR Håndhygiejne.

3.1.7 Hygiejniske forskrifter, der understreger vaskeriets ønsker om at beskytte personale og tøj, skal forefindes på et for personalet synligt og velkendt sted i lokalet.

Efterbehandling

4.1.1 Adskillelse af rent og urent tøj. Da dette punkt er beskrevet nøje under indsorteringen, skal her kun nævnes nogle ting, der alene hører til i efterbehandlingen.

1. Hvis transport af urent tøj igennem renttøjsafdelingerne forekommer, kan point ikke gives, med mindre der er gjort særlige foranstaltninger for at afskærme det snavsede tøj, i så fald kan 5 point gives.

4.1.2* Mellemlager reoler med færdigt rent tøj skal være overdækkede, såfremt de ikke anvendes hver dag. Færdigpakkede vogne/containere skal overdækkes, hvis de ikke senest skal leveres næste dag. Tildækningen skal forhindre udtørring og beskytte mod kimnedfald.

4.1.3* Al personale i efterbehandlingsafdelingen skal bære ren arbejdsbeklædning, der skiftes dagligt.

4.1.4 Hvis adgang til kantine eller toilet ikke er mulig uden at passere urent område, skal der bæres overtrækskittel, før point kan gives.

4.1.5 Tøj, der under produktionen er tabt under rulle eller i grav, fjernes dagligt og sendes til omvask.

4.1.6* Urent tøj vaskes før reparation (også beklædning).

4.1.7* Hvis der ikke findes dokumenteret og velkendt instruks om, at færdigbehandlet tøj, der falder på gulvet, vaskes om, eller hvis en overtrædelse af instruks iagttages, kan der ikke gives point. Hvor tøj ofte falder på gulvet, kan der træffes særlige hygiejniske foranstaltninger vedrørende rengøring af gulv, så behøver tøjet ikke at sendes til omvask.

- 4.1.8 Tøj må ikke berøre snavset gulv ved rulle. Der kan højst, selv om gulvet ser rent ud, gives 5 point, hvis:
- der ikke findes en grav i gulvet
 - eller der ikke findes et stykke lærred, en måtte eller lignende, der kun betrædes med rene sko, og som kan beskytte tøjet under ilægningen.
 - eller der ikke er truffet andre hygiejniske foranstaltninger, f.eks. daglig rengøring af gulvet med desinficerende rengøringsmiddel i det område, hvor tøjet ved ilægning berører gulvet og der kun bruges rene sko.
- 4.1.9 Der skal foretages hånddesinfektion i henhold til NIR Håndhygiejne.
- 4.1.10 Hygiejniske forskrifter, der understreger vaskeriets ønsker om at beskytte personale og tøj, skal forefindes på et for personalet synligt og velkendt sted i lokalet.

Transport og levering

Transport af rent tøj kan foregå hygiejnisk forsvarligt på nedenstående vis. Den/de metoder, der anvendes på vaskeriet, skal være dokumenteret i en velkendt procedure.

- 5.1.1 Rent tøj skal være indpakket i ren en- eller flergangsemballage.

Rent tøj transporteres på reolvogne eller i containere, der udelukkende anvendes til rent tøj. Alternativt transporteres rent tøj på reolvogne eller i containere, der, efter de har været brugt til transport af urent tøj, minimum er aftørret med/uden desinficerende væske afhængig af det snavsede tøjs karakter, eller indvendigt afdækkes af rent en- eller flergangsmateriale.

- 5.1.2 Transport:

Transport af rent tøj kan finde sted i lastbil, der udelukkende anvendes til transport af rent tøj, og som rengøres indvendigt mindst en gang om ugen, eller

transport af rent tøj kan finde sted i lastbil, der skiftevis transporterer rent og urent tøj, hvis lastbilens gulv rengøres dagligt og resten indvendigt mindst en gang om ugen, samt at der er truffet foranstaltninger, så det rene tøj ikke kan komme i direkte kontakt med lastbilens sider, eller

hvis reolvogne/containere med rent og urent tøj transporteres samtidig i lastbil, skal de med rent tøj være fuldstændig indpakkede i ny eller rengjort emballage.

- 5.1.3 Rent tøj for hvilket, der under transport fra lastbil til kunde er risiko for gennemvædning i regnvej, er beskyttet.

Sekundære rum og installationer

- 6.1 Personalet skal have mulighed for at holde god personlig hygiejne under arbejdet er afhængig af gode vaske-, toilet-, omklædnings- og badeforhold. Point gives i forhold til faciliteterne og lokalernes hygiejniske standard.

Arbejds miljø

Arbejds miljø vurderes i hver af afdelingerne indsortering, vaskeafdeling og efterbehandlingsafdeling efter nedenstående kriterier. Fastlæggelsen af grænseværdier tager udgangspunkt i de anvisninger, der indgår i vejledende værdier fra Arbejdstilsynet.

Dette afsnit henviser til følgende punkter i rapporten: 2.5. 3.5 og 4.5.

Belysning

Belysningsmålinger foretages ved stikprøver på udvalgte arbejdssteder.

Fint opnås, når almenbelysningen er over 300 lux, og belysningen ved visuel kvalitetskontrol er over 500 lux - 10 point.

Godt opnås, når almenbelysningen ligger mellem 200 og 300 lux, og belysningen ved visuel kvalitetskontrol ligger mellem 400 og 500 lux - 8 point.

Neutralt opnås, når almenbelysningen ligger mellem 100 og 200 lux, og belysningen ved visuel kvalitetskontrol ligger mellem 300 og 400 lux - 6 point.

Ikke godkendt opnås, når almenbelysningen er under 100 lux, og belysningen ved visuel kvalitetskontrol er under 300 lux - 0 point.

Støj

Støjmålinger foretages ved stikprøver på udvalgte arbejdssteder.
Ved konsekvent brug af høreværn kan der kompenseres for træk i point.

Fint opnås, når støjniveauet *generelt* på arbejdspladserne er under 70 dB(A) - 10 point.

Godt opnås, når støjniveauet *generelt* på arbejdspladserne er mellem 70 og 75 dB(A) og kun engang imellem eller på enkelte arbejdspladser ligger mellem 75 og 80 dB(A) - 8 point.

Neutralt opnås, når støjniveauet *generelt* på arbejdspladserne ligger mellem 75 og 80 dB(A) og kun engang imellem eller på enkelte arbejdspladser ligger mellem 80 og 85 dB(A), samt undtagelsesvis kommer over 85 dB(A) - 6 point.

Ikke godkendt opnås, når støjniveauet på flere arbejdspladser i længere tidsrum kommer over 85 dB(A) - 0 point eller på enkelte arbejdspladser kommer over 90 dB(A) med jævne mellemrum.

Temperatur

Temperaturmålinger foretages ved stikprøver på udvalgte arbejdssteder.

Fint opnås, når temperaturen *generelt* er 20-22°C - 10 point.

Godt opnås, når temperaturen *generelt* er 18-20°C eller 22-24°C - 8 point.

Neutral opnås, når temperaturen *generelt* er 15-18°C eller 24-26°C - 6 point.

Ikke godkendt opnås, når temperaturen generelt er under 15°C eller over 26°C - 0 point.

I varme perioder om sommeren kan værdier for øvre grænser hæves med 2°C, hvis WBGT

(wet bulb globe temperatur) ligger under en værdi på 27 generelt i vaskeriet. Der kan også i ekstraordinært varme perioder dispenseres ved at indføre ekstra pauser.

Trækgener på arbejdspladsen

Måling af lufthastighed foretages ved stikprøver på udvalgte arbejdssteder.

Ved vurderingen defineres træk som en lufthastighed på mere end 0,15 m/s.

Fint opnås, når der ikke er træk på *noget* arbejdspladser, under 0,15 m/s. - 10 point.

Godt opnås, når der normalt ingen træk er på arbejdspladserne, men der *undtagelsesvis* på enkelte arbejdspladser forekommer træk, over 0,15 m/s, selv om porte, vinduer og døre normalt er lukkede - 8 point.

Neutralt opnås, når der på *enkelte* arbejdspladser forekommer lidt træk, 0,15 – 0,3 m/s, - 6 point.

Ikke godkendt opnås, når træk forekommer på flere arbejdspladser, over 0,3 m/s - 0 point.

Støv

Stikprøven viser, hvor meget svævestøv der er i luften i de enkelte produktionsområder. Prøverne måles elektronisk.

Den danske lov tillader max. 3 mg/m³ af organisk støv totalt.

Lugtgener

Ved vurderingen tages der hensyn til, at *vaskerilokalet* kan være meget snavset og ildelugtende.

Fint opnås, når der ikke er *noget form for lugtgener* - 5 point.

Godt opnås, når der er en svag, men ikke ubehagelig lugt - 4 point.

Neutralt opnås, når der er en tydelig men ikke speciel ubehagelig lugt - 3 point.

Ikke godkendt opnås, når der er en kraftig og noget ubehagelig lugt - 0 point.

NB! Lugtgener vil blive vurderet i forhold til de enkelte afdelinger.

Modvirkning af EGA og EBA

Point gives i forhold til den grad af systematisk indsats mod ensidigt gentagende arbejde og ensidigt belastende arbejde, der er indført på vaskeriet. Rutiner skal være dokumenteret i en velkendt procedure.

Fint opnås, når der er velkendte procedurer, der efterleves i hele vaskeriet – 10 point.

Godt opnås, Når der er velkendte procedurer; men de ikke følges konsekvent i hele vaskeriet - 6 point.

Neutralt opnås, Når procedurer kun sporadisk efterleves - 4 point.

Ikke godkendt opnås, når procedurer ikke findes eller slet ikke bruges – 0 point.

Vaskeprocessens kvalitetssikring

Nedenstående parametre stikprøvekontrolleres af konsulenten ved tilsynsbesøget.

Vaskevandskvalitet

7.1.1 Vandets kvalitet kontrolleres med hensyn til hårdhed. For at fuldt point kan opnås, skal hårdheden være < 1 °dH.

Vaskeprocessen

7.2.1 Såvel ved manuel som ved automatisk dosering skal doseringsbægre/-beholdere/pumper være mærket med de kemikalier, de anvendes til og må ikke bruges til andre typer kemikalier.

7.2.2* Veldokumenterede og opdaterede vaskerecepter skal findes let tilgængeligt for det personale, der betjener vaskemaskinerne.

7.2.3 pH-værdien skal ligge i området 5-8 på vand fra sidste skyl. Det er området, der anses for ikke at give allergiske reaktioner ved direkte kropskontakt samt det område, der giver gode efterbehandlingsbetingelser.

7.2.4 Forskellen i ledningsevne mellem det rene bløde vand og vand fra sidste skyl bør ikke overstige 400 μ S. Det er normalt udtryk for, at skyllingen er utilstrækkelig.

7.2.5 Kemikaliedunke og palletanke skal være tydeligt mærkede, og beholdere, der bruges som arbejdslager for kemikalier, skal være lige så tydeligt mærket som originalemballagen. Kemikaliesikkerhedsdatablade skal være let tilgængelige for personalet.

7.2.6 Klorbleg og syre skal være adskilt, så der ikke, selv ved et uheld med hul i en beholder, er mulighed for at de blandes.

Følgende vigtige kvalitetsparametre skal findes indbygget i et veldokumenteret selvkontrolsystem, der løbende gennemføres enten af vaskeriets personale eller af vaskeriets personale i samarbejde med vaskemiddelleverandøren eller Norske Vaskeriers Kvalitetstilsyn. Den løbende regelmæssige kontrol er vigtig for at sikre, at den daglige vaske kvalitet er optimal. Ved kontrolbesøget kontrolleres, at selvkontrollen gennemføres.

Parametre, der kontrolleres min. én gang i kvartalet

8.1.1 Det skal kontrolleres, at termostater fungerer korrekt, er justerbare og let aflæselige.

8.1.2 Man skal kontrollere, at alle niveaufølere fungerer og styrer vandtilførslen til maskinen til korrekt niveau.

8.1.3 Man skal kontrollere, at styringsautomatikken fungerer og bliver kontrolleret kontinuerligt samt ved konstruktion af nye vaskeprogrammer.

Parametre, der kontrolleres min. en gang om måneden

8.2.1 Det skal kontrolleres, at flowmetre fungerer og er let aflæselige

8.2.2 Kontrollen af automatiske kemikaliedoseringsanlæg skal omfatte såvel funktionen af det automatiske doseringsudstyr som mængden af doserede kemikalier.

Parametre, der kontrolleres dagligt

- 8.3.1 Blødtvandskvaliteten kontrolleres dagligt med hensyn til hårdhed, og at eventuelle overskridelser af max. værdier afhjælpes.
- 8.3.2 Det sidste afvandingsvand fra slutningen af centrifugeringen eller vandpressesekvensen skal kontrolleres på alle vaskeprogrammer efter en fastlagt plan. For at sikre dels efterbehandlingskvaliteten og dels kunderne mod kemikalierester i det færdige tøj skal nedenstående værdier overholdes:

pH = 5-8

Forskellen i ledningsevne mellem det bløde vand og sidste del af afvandingsvandet bør være < 400 µS.

Der gennemføres en stikprøvekontrol ved besøget.

Kvalitetskontrol af færdigvarer

Hygiejnisk kontrol

Der udtages stikprøver i forbindelse med kontrolbesøg af det tøj, der ligger klart til levering. En stikprøve består af 2 aftryk; et fra toppen og et fra midten af en stabel. Dette gøres i 5 kategorier (eventuelt flere gange i samme kategori), som tilsammen bedst dækker vaskeriets forskellige produkter.

Der foretages stikprøve med 2 forskellige typer af bakteriekontrol slides.

Den ene type har en gelatinebelægning, hvor hovedparten af mikroorganismer inkl. svampesporer kan udvikles (TPC Total Plate Count).

Den anden type har en gelatinebelægning, der fortrinsvis udvikler Enterobakterier f.eks. tarmbakterier (type E). Denne type bakterier kan være sygdomsfremkaldende.

Efter inkubation i varmeskab må type TPC højst vise 2 bakteriekolonier pr. cm² (19 pr. slideside) for, at prøven kan opnå 15 point. Flere bakteriekolonier giver 0 point.

Type E skal være helt fri for bakteriekolonier for, at 15 point kan opnås. For hver stikprøve, der ikke er helt ren gives ÷10 point. Ved vurderingen betragtes hver slide som én stikprøve, resultatet skal være i orden på begge sider for, at maksimum point kan gives. Hvis blot en af siderne (aftrykkene) viser bakterievækst over de ovenfor nævnte grænser, gives minimum point tal.

På skemaet er evt. anført et (t) og/eller et (m), der fortæller, hvis det kun har været enten aftrykket fra toppen (t) eller fra midten (m), der har vist for mange bakterier.

Bæredygtighed

Skriftlig politik

Vaskeriet skal formulere deres skriftlige holdning til bæredygtighed samt beskrive vaskeriets initiativer og tiltag inden for bæredygtighed, genanvendelse og genbrug af tekstiler, ressourceoptimering, verdensmålene og/eller andre relevante emner. Der gives point efter, om dokumentet er lavet eller ej.

Miljøundersøgelse

Vaskeriet skal derudover årligt indsende forbrugstal for elforbrug, olie-/gasforbrug, vandforbrug og kemikalieforbrug.

Modtages forbrugstallene ikke gives 0 point.

Oplysninger om forrige års el-, olie/gas- og vandforbrug pr. kg produktion indsendes til Norske Vaskeriers Kvalitetstilsyn, Vaskeriteknologi på et spørgeskema, der bliver fremsendt hvert år i 1. kvartal.

Data indsamles løbende fra branchen og grænser for point vurderes løbende på baggrund af tallene.

Norske Vaskeriers Kvalitetstilsyn vurderer og beslutter, hvilken kategori det enkelte vaskeri skal indplaceres i.

Elforbrug

Elforbruget varierer i forhold til, hvilke typer maskiner, ventilationssystem og produktion det enkelte vaskeri har. Det enkelte vaskeri bør vurdere, hvor der kan reduceres på forbruget under hensyntagen til, at arbejdsmiljøforhold ikke forringes i form af for lidt lys, dårlig ventilation m.m.

Point for elforbrug pr. kg vasket tøj for de forskellige vaskeri-typer (kWh/kg)					
Point	Blandet	Sygehus	HoReCa	Beklædning	Måtter
10	≤0,12	≤0,19	≤0,15	≤0,19	≤0,10
7	≤0,20	≤0,24	≤0,20	≤0,24	≤0,20
3	≤0,25	≤0,30	≤0,25	≤0,30	≤0,25
0	>0,25	>0,30	>0,25	>0,30	>0,25

Olie-/gasforbrug

Olie-/gasforbrug er dels afhængig af, hvilken type produktionsmaskine, kedel og produktions sammensætning man har, dels af om brænderen på kedlen er justeret korrekt.

Point for olie/gasforbrug pr. kg vasket tøj for de forskellige vaskeri-typer (kWh/kg)					
Point	Blandet	Sygehus	HoReCa	Beklædning	Måtter
10	≤0,80	≤0,80	≤1,00	≤1,00	≤0,50
7	≤1,00	≤1,00	≤1,20	≤1,20	≤1,00
3	≤1,50	≤1,50	≤1,50	≤1,50	≤1,50
0	>1,50	>1,50	>1,50	>1,50	>1,50

Vandforbrug

Forbruget af vand afhænger specielt af maskintype og korrekt fyldning. Defekt automatik og forkerte indstillinger giver et unødvendigt stort vandforbrug.

Point for vandforbrug pr. kg vasket tøj – ens for de forskellige vaskeri-typer

≤ 8 l/kg = 10 point

≤ 11 l/kg = 7 point

≤ 13 l/kg = 3 point

> 13 l/kg = 0 point

Kemiforbrug

Det er forbud mod anvendelse af følgende stoffer i vaskeriets kemiske produkter: Alkylphenoethoxylater (APEO) og/eller alkylphenolderivater (APD), lineære alkylbensulfonater (LAS), Diallyldimethylammoniumchlorid (DADMAC), Fluoroverfladeaktive stoffer og andre per- og polyfluorerede forbindelser (PFAS), Borsyre og borater, Parfume, Triclosan, EDTA og salte deraf.

Ved kontrollen skal vaskeriet fremvise en erklæring fra kemikalieleverandøren om, at kravet er opfyldt.

Introduktion og oplæring

Fint opnås, når der foreligger en veldokumenteret procedure for introduktion og oplæring af nyt personale og procedure efterleves.

Godt opnås, når der findes en velkendt og anvendt procedure for introduktion af nyt personale.

Neutralt opnås, når der gennemføres en ikke systematisk introduktion og oplæring af nyt personale.

Ikke godkendt opnås, når der ingen introduktion og oplæring finder sted af nyt personale.

Tilvalg: NIR og Bacillus Cereus

Følgende beskriver et tilvalg, som vaskerierne kan vælge at lade sig kontrollere efter. Tilvalget kan alle vaskerier vælge til med undtagelse af sygehusvaskerier, som ikke kan betragte anbefalingerne i NIR og Bacillus Cereus som et *tilvalg* men et *krav*.

Tilvalget kan være relevant for vaskerier, der vasker produkter til sundhedssektoren. Det vil fremgå af vaskeriets certifikatet, hvis vaskeriet er kontrolleret efter tilvalget.

Anbefalingerne i NIR om håndtering af tekstiler til flergangsbrug i sundhedssektoren tager overordnet afsæt i følgende risikovurdering: at smittevejene er ens uanset lokalitet i sundhedsvæsenet. Håndtering og genbehandling af tekstiler til flergangsbrug følger derfor samme principper. Litteraturen beskriver langt fra alle risikosituationer, og der er anvendt generelle infektionshygiejniske anbefalinger på baggrund af viden om smitteoverførsel og smitteafbrydelse fra sammenlignelige områder. Anbefalingerne skal således danne grundlag for den lokale risikovurdering og -håndtering.

Norske Vaskeriers Kvalitetstilsyn kontrollerer, at vaskeriet arbejder i henhold til anbefalingerne i NIR om håndtering af tekstiler til flergangsbrug i sundhedssektoren, og såfremt vaskeriet afviger fra nedenstående anbefalinger, bør det være på grundlag af en risikovurdering.

Indsortering/aflæsningsområde: håndtering af urene tekstiler

- Sortering skal ske i et lokale, der er adskilt fra vaskeriets rene område. Adskillelsen er tilstrækkelig såfremt fysisk kontakt mellem rent og urent tøj forhindres. For sygehusvaskerier skal sortering leve op til kravene i NIR eller DS 2451-8.
- Inventar, overflader og transportvogne skal fremstå synligt rene, intakte og ubeskadigede.
- Rengøring samt desinfektion efter synligt spild af blod, sekreter eller ekskreter udføres i henhold til NIR Desinfektion og NIR Rengøring.

Vaskeafdeling: genbehandling af tekstiler

- Der skal skiftes til ren arbejdsdragt ved arbejdsdagens begyndelse, og ved synlig forurening af arbejdsdragten.
- Når vaskeområdet forlades, skal der anvendes overtrækskittel.
- Overtrækskitlen skal skiftes dagligt.
- Når vaskeområdet forlades for at påbegynde rent arbejde, skal der skiftes til ren arbejdsdragt.
- De vaskede tekstiler opbevares rent og bør tørres helt eller delvist indenfor 8 timer.
- Inventar, overflader og transportvogne skal fremstå synligt rene, intakte og ubeskadigede.
- Rengøring samt desinfektion efter synligt spild af blod, sekreter eller ekskreter udføres i henhold til NIR Desinfektion og NIR Rengøring.

Efterbehandling: håndtering af rene tekstiler

- Delvist tørrede tekstiler, der opbevares i mere end 8 timer inden slutbehandling i uniformssteamer, presse eller strygerulle, skal opbevares rent.
- Færdigbehandlede rene tekstiler skal opbevares på dertil indrettede rene lagermoduler i rent og lukket rum.
- Holdbarhedstider skal fastsættes af organisationen.
- Overholdelse af holdbarhedstider skal sikres med en systematisk lagerrotation.
- Tekstiler, der ikke lageromsættes, skal tildækkes med rent tildækningsmateriale. Organisationens skal fastsætte holdbarhedstid på disse tekstiler.

- Organisationen skal fastsætte holdbarhedstid for de tekstiler, som skal anvendes delvis tørre – 8 timer anbefales, som en operationel holdbarhedstid.
- Inventar, overflader og transportvogne skal fremstå synligt rene, intakte og ubeskadigede.
- Rengøring samt desinfektion efter synligt spild af blod, sekreter eller eksk्रेter udføres i henhold til NIR Desinfektion og NIR Rengøring.

Transport og levering: distribution af rene tekstiler

- Der skal skiftes til ren arbejdsdragt ved arbejdsdagens begyndelse, og ved synlig forurening af arbejdsdragten.
- Opbevaring skal foregå i et rent og lukket rum.
- Holdbarhedstider skal fastsættes af organisationen.
- Overholdelse af holdbarhedstider kan sikres ved systematisk lagerrotation.

Transport fra centrallager til brugssted

- Rene tekstiler skal transporteres direkte til brugsstedet.
- Inventar, overflader og transportvogne skal fremstå synligt rene, intakte og ubeskadigede.
- Rengøring samt desinfektion efter synligt spild af blod, sekreter eller eksk्रेter udføres i henhold til NIR Desinfektion og NIR Rengøring.

Desinfektion på vaskeprogrammer

Vaskeprocesser skal have enten termisk eller kemotermisk desinfektion. Ved kemotermisk desinfektion skal der foreligge dokumentation for effektiv desinfektion for den anvendte vaskeproces, hvilket omfatter de anvendte minimumsdoseringer af vaskekemi, vasketemperatur, holdetid af vasketemperatur samt vaskeflotté (vandforhold).

Dokumentationen skal foreligge fra et anerkendt laboratorium. Afvigelser fra denne procesdokumentation skal dokumenteres, hvilket kan ske med validering af vaskeprocessen på det enkelte vaskeri. En sådan validering kan gennemføres med DES Control desinfektionsstrips og/eller tilsvarende anerkendte biomonitorer.

Dokumentation af renhed

Som en del af tilvalget skal der foretages ekstern laboratorieprøve af Bacillus Cereus hos Norske Vaskeriers Kvalitetstilsyn 2 gange årligt.

For at bestå prøven skal Bacillus Cereus være under 5 cfu pr. blodagarplade.

Til kontrol for forekomst af Bacillus Cereus benyttes NIR Tekstilers regler for hygiejnisk kontrol af færdigvarer vedrørende undersøgelse for Bacillus Cereus.

Til kontrollen udtages prøver af varer, der er klar til levering. Der udvælges bredt blandt de kategorier vaskeriet vasker. Kontrolorganet skal være opmærksom på at få repræsentation af kategorier, der vides at have større chance for forekomst af Bacillus Cereus.

Undersøgeshyppighed

Der skal være ekstern kontrol for Bacillus Cereus mindst 2 gange om året.

Det anbefales, at vaskeriet mindst én gang månedligt foretager egenkontrol af Bacillus Cereus. Der bør føres logbog over de fundne resultater.

Det anbefales at se på prøverne efter 24 timer, da der så hurtigere kan reageres, hvis der er for mange cfu af Bacillus Cereus. Prøverne skal dog fortsætte i 48 timer.

Prøveudtagning

Hænderne desinficeres, inden 5 stk. rene tekstiler anbringes i hver sin sterile plasticpose. Posen mærkes med dato og sendes til undersøgelse.

Mikrobiologisk undersøgelsesmetode foretages efter NIR Tekstiler.

Det rene tekstil pakkes ud, berøres kun i hjørnerne og lægges ud over en blodagarplade på 9 cm. Tekstilet stryges 2 gange ned mod blodagarpladen ved hjælp af en steril glasstav. Låget lægges over blodagarpladen. Prøvesedler udfyldes, og blodagarpladen mærkes.

Blodagarpladen inkuberes i 48 timer i varmeskab ved 37°C.

Blodagarpladen aflæses, og type og antal bakteriekolonier optælles og angives så præcist som muligt.

Såfremt der er 5 cfu eller mere af Bacillus Cereus pr. blodagarplade med en diameter på 9 cm, består vaskeriet ikke prøven.

Det bemærkes, at vaskeriet opfylder en lang række krav, som er mere vidtgående end NIR om håndtering af tekstiler til flergangsbrug i sundhedssektoren, hvis vaskeriet er kontrolleret efter kravene i 'Erhvervsvaskeriernes branchestandard' samt dette tilvalg